

Asia: VN/5468/2020

Kaupan toimialan tulevaisuusselonteko

Kaupan tulevaisuusselonteon sisältö kehittämis ehdotuksineen

1. Mitä sisältöjä ja niihin liittyviä konkreettisia kehittämis ehdotuksia/nostoja kaupan tulevaisuusselonteon tulisi mielestänne sisältää? Esitetyt sisällöt sekä kehittämis ehdotukset ja nostot pyydetään perustelemaan.

Ehdotuksenne ja näkökulmanne voivat pohjautua myös työ- ja elinkeinoministeriön esivalmistelussa tunnistettuihin sisältöehdotuksiin (liite 1). Myös tässä kohdin pyydetään sisältöihin kehittämis ehdotuksia ja nostoja perusteluineen.

Sisältöehdotus on kaikkiaan kattava. Megatrendit kuten digitalisaatio ja ilmaston muutos vaikuttavat kaupan rakenteeseen ja muuttavat mm. työnsisältöä merkittävästi, joka vaatii uutta osaamista. Osa työtehtävistä poistuu tai ainakin merkittävästi vähenee kuten tuotteiden rahastaminen ja asiakaspinnassa olevien ihmisten rooli muuttuu enemmän konsultoivaan, ratkaisujen etsimisen suuntaan. Digitalisaatio helpottaa alustojen kautta palveluiden kasvavaa roolia. Tietyissä kestokulutushyödykkeissä ostamisen/omistamisen sijaan siirrytään käytöstä tai lopputuloksesta maksamiseen. Tämä voi olla kuluttajien välistä tai yrityksiltä kuluttajille. Koronapandemia ja ilmaston muutos saattavat voimistaa toimitusketjujen muuttumista ja alueellisuuden korostumista. Globalisaation voittokulku saattaa siis hidastua ja protektionismi vastaavasti voimistua.

Kaupan toimialan muutoksesta

2. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät konkreettiset toimet, joilla valtiovalta voi vastata kaupan toimialan rakennemuutokseen Suomessa?

- Sähköinen kauppa--> level playing field: samat tuotevastuut ja verot riippumatta myyntikanavasta
- Sääntelyn järjestyttäminen - EU harmonisaation lisääminen, ei EU-direktiivien yli menevää sääntelyä jatkuva vanhentuneen sääntelyn purku
- Kansallisten lupakäytäntöjen sujuvoittaminen ja soveltaminen tasapuolisesti maan eri osissa
- Työmarkkinoiden rakenne korporatiivinen ja jäykkä-- > joustojen merkitys korostuu tulevaisuuden kilpailutilanteessa -> paikallinen sopiminen

- Matematiikan ja luonnontieteiden opettamisen lisääminen peruskoulussa ja 2.asteella sekä teknisen ja kaupallisen osaamisen yhdistäminen

3. Mitkä ovat mielestänne kolme keskeisintä sisältöä/teemaa kaupan toimialan rakennemuutoksessa?

- Ilmastonmuutos ja kiertotalous
- Digitalisaatio kuten tekoäly, automatisaatio ja robotiikka sekä alustatalous muuttavat toimialan koko arvoketjua
- Osaaminen, -datan omistaminen ja hyödyntäminen, lainsäädäntö (sääntely)

4. Millaisia vaikutuksia mielestänne koronaviruspandemia taikka sen kaltaiset yllättävät toimialaa merkittävästi ravistelevat muutostilanteet tuovat kaupan toimialalle?

- Protektionismi kasvaa merkittävästi-> kaupan kustannukset kasvavat-> loppukäyttäjän kustannukset nousevat
- Konkurssit, työttömyys ja kulutuslama
- Investointilama
- Toimintatapojen tehostuminen-> ajankäyttö, ajasta ja paikasta riippumattoman työn lisääntyminen
- Hankinnan toimitusketjujen lyheneminen (maantieteellinen hajauttaminen)
- Uudet palvelut asiakkaalle-verkkokaupan toimitusketjun kapasiteetti

5. Miten valtiolta voi mielestänne tukea kaupan toimialan rakenteiden kestävyyttä ennakoivasti yllättävissä muutostilanteissa (esimerkiksi koronaviruspandemian kaltaiset tilanteet)?

- Viranomaisvarautuminen, lainsäädännön ja ohjeistuksen jatkuva päivitys (huoltovarmuus)
- Kriisitilanteessa:
 - *Nopeat suorat tuet ja sitä tukevat rahoitusjärjestelyt
 - *Työmarkkinajoustot
 - *Verojen ja maksujen siirrot, maksuehtojen joustavuus
- Public-private yhteistyömallit

6. Miten digitalisaatio tulee näkemyksenne mukaan muuttamaan asiakassuhdetta, markkinointia ja arvoketjuja? Onko painopiste siirtymässä tavaroista palveluihin?

- Sähköisten palvelujen merkitys ja käyttö kasvaa merkittävästi
- Kuluttajamarkkinointi henkilökohtaistuu entisestään
- Käyttäjäkokemus keskeisessä roolissa
- Kivijalkakaupasta show roomiksi, tilaukset (keskus)varastosta tai suoraan tavarantoimittajalta
- Kilpailuedut rakentuvat osaamisen ja verkostotalouden pohjalle
- Kestokulutushyödykkeissä painopiste siirtyy ostamisesta vuokraamiseen ja as a service-tyyppisiin ratkaisuihin

Tulevaisuusselön valmistelu

7. Mitä tulee mielestänne huomioida kaupan tulevaisuusselonteon valmistelussa?

- Kansainvälisten verkkoalustojen ja EU:n ulkopuolisten verkkokaupan toimijoiden vastuiden lisääminen

Muuta huomioitavaa

8. Muut mahdolliset kommenttinne.

Vaikka päähuomio tulevaisuusselonteossa on kuluttajakaupassa olisi tärkeää miettiä myös kauppaa laajasti sisältäen myös b2b-kaupan.

Uitto Raimo
Teknisen Kaupan Liitto ry